

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Христо Василев Кожухаров, дм
Катедра „Психиатрия и медицинска психология, МУ – Варна, Председател на БПА
член на научно жури съгласно Заповед № 2905/ 15.12.2015 г. на Ректора на МУ- Плевен

Относно: дисертационния труд за придобиване на образователната и научна степен
„доктор“ по научна специалност „Психиатрия“

Тема: „КЛИНИКО – ЕПИДЕМИОЛОГИЧНИ ПРОУЧВАНИЯ НА КОМОРБИДНИ
ШИЗОФРЕННИ РАЗСТРОЙСТВА ПРИ ПАЦИЕНТИ СЪС ЗЛОУПОТРЕБА И
ЗАВИСИМОСТ С ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА“

Докторант: д-р Петранка Георгиева Чумпалова

Научен ръководител:

Доц. д-р Пепа Димитрова Ненова, дм

Консултанти: доц. д-р Мая Стоименова-Попова, дм ; доц. д-р Румен Стойчев, дм

Становището върху материалите, представени в настоящата процедура, се основава на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение, на изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ – Плевен и на Заповед на Ректора на МУ- Плевен № 2905/ 15.12.2015 г. за назначаване на научно жури.

Актуалност на темата

Темата на дисертацията е посветена на особено злободневна и значима проблематика – коморбидността на шизофренните психози със злоупотреба и зависимост към психоактивни вещества. Проблемът с коморбидността на двете групи психични разстройства е изключително актуален, както в световен, така и в национален мащаб. Тази актуалност е свързана с широкото разпространение, тежките медицински, социални и финансови последици, и лошата прогноза на две кореспондиращи тежки, хронични заболявания. Въпреки, че българската психиатрия има дългогодишна традиция в диагностицирането и лечението на шизофренните разстройства и зависимостите към различните групи ПАВ, до момента няма систематична разработка върху коморбидността на двете групи разстройства.

Биографична справка за кандидата

Д-р Петранка Чумпалова придобива магистърска степен по медицина в МУ- Плевен през 2008 год. От началото на трудовата си кариера и до настоящия момент работи като лекар-ординатор в психиатричната клиника за лечение на жени към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ в гр. Плевен. От 2010г., след спечелен конкурс е асистент към катедрата по Психиатрия и медицинска психология на МУ – Плевен, където преподава преимуществено на чуждестранни студенти по медицина. От същата година е задочен аспирант. Придобила е специалност по психиатрия през 2013г.

Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният за оценяване дисертационният труд е разработен върху 159 машинописни страници. Структуриран е във въведение, пет глави, списък на използваната литература и приложения. Резултатите са представени в 6 таблици и 28 фигури. Докторантката е проучила 210 литературни източника, от които 5 на кирилица, 205 на латиница и 8 интернет адреса. Над 60% от използваните литературни данни са от последните 10 години.

Представеният **автореферат** е правилно структуриран и балансиран, като повтаря в синтезиран вид основните части на дисертацията. В този смисъл той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

Литературният обзор е добре организиран и систематизиран, онагледен с 3 таблици. Литературният преглед показва добра информираност в комбинация с анализ на натрупаните данни, като се повдигат неразрешени въпроси и спорни теми и се показва актуалността на засегнатите проблеми и необходимостта от провеждане на нови изследвания за подобряване на диагностиката на коморбидността на шизофренните психози със злоупотреба и зависимост към психоактивни вещества.

Прегледът на литературата включва съвременни източници, свързани с темата на настоящата работа. Обзорът е структуриран в 10 раздела, всеки от които представя съвременни факти по темата, пряко свързани с целта и задачите на проучването. Авторът представя ясно и точно анализите на литературните данни от проведени експериментални и клинични проучвания върху повече от 100 000 изследвани лица. Литературният обзор е разработен самостоятелно от дисертанта и демонстрира много добри умения за творчески анализ на използваните от литературните източници данни.

Глава втора на дисертационната работа **„Цел, задачи, материали и методи“** е разработена в два раздела и съставлява 6% от научната работа. Целта на проучването е формулирана ясно и точно. Задачите за нейното изпълнение са добре определени, конкретни и

съответстват на поставената цел. С изпълнението им се достига до конкретни резултати и изводи.

Материалите и методите са представени в 6 основни раздела. Предмет и обект на изследването обхващат шизофренна популация от 695 пациента, преминали през психиатричен стационар за период от 5 години, покриващи диагностичните критерии на заболяването по МКБ-10 и DSM-IV. Обектът на проучване включва 202 респондента, разпределени съгласно дизайна на проучването в две групи – 101 шизофренно болни със злоупотреба и/или зависимост към ПАВ и 101 пациента, неупотребяващи ПАВ. Двете изследвани групи са максимално еднакви и стандартизирани по определени признаци – пол, възраст, образование, местоживееене, семеен и родителски статус, трудова заетост и пр.

Методологичният апарат е подходящ за постигането на поставените цели и задачи. Използвани са международно признати и валидизирани скриниращи инструменти и интервюта.

Статистическите методи са релевантни на поставените задачи, изчерпателни и разнообразни по отношение на търсените зависимости и закономерности. Всички получени данни са надеждно обработени статистически, добре онагледени и анализирани.

Резултати и обсъждане

Тази глава от дисертационния труд е представена в 6 раздела и съставлява приблизително 1/3 част от цялата работа. Собствените резултати са изложени подробно и коректно, с разбираемо онагледяване и тълкуване.

Обсъждането на резултатите съдържа детайлна съпоставка с данните от световната литература и у нас, и интерпретира коректно и съдържано собствените находки, като откроява съществуващите проблемни области и разногласия. Дисертанта отчита, че за да може да се докаже прогностичното значение на намерените модели и закономерности е необходимо провеждане на обхватно проспективно проучване. Въз основа на проведеното изследване се посочват насоки за бъдеща работа с оглед проверка на получените модели.

Изводи и приноси

Представеният дисертационен труд е оригинално произведение, което се основава на резултати от собствени проучвания. Основните изводи са изчерпателно формулирани и логично изводими от получените резултати.

Докторантът определя 8 приноса на своя труд. Приемам направените изводи, като считам, че най-съществени са:

1. Доказаната връзката между даден рисков фактор и употреба на определено психоактивно вещество.
2. Използването на резултатите от проучването при аргументиране на Експертното становище относно „Обсъждане и вземане на решение по темата за необходимостта от употребата на марихуаната и нейните деривати за медицински цели“, които убедително преодоляха известни съществуващи съпротиви на част от участниците в Третото заседание на Националния съвет по наркотичните вещества – София, МЗ, 19.11.2015г.

Личният принос на автора е безспорен, което се потвърждава от стартираният авторски модул по „Програма за превенция на употребата на наркотични вещества на местно ниво 2015“ на МЗ, НЦН, Общински съвет по наркотични вещества и ПИЦЗ гр. Плевен.

Приложените публикации са свързани със съдържанието и тематиката на разработения дисертационен труд и техният брой е в съответствие с наукометричните критерии на МУ - Плевен.

Известна слабост на работата е липсата на задълбочен анализ на психотерапевтичните и психосоциални подходи в комплексния терапевтичен модел на коморбидната със зависимост/и шизофрения, като това не намалява достойнствата на дисертационния труд.

За по-голяма публичност на получените резултати препоръчвам данните от изследването да бъдат представени пред националната психиатричната общност, например на поредната Годишна конференция на БПА.

Заклучение: Считам, че представеният дисертационен труд на тема „Клинико – епидемиологични проучвания на коморбидни шизофренни разстройства при пациенти със злоупотреба и зависимост с психоактивни вещества“ отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ и му давам обща положителна оценка. Предлагам на уважаемото научно жури образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Психиатрия“ да бъде присъдена на д-р Петранка Георгиева Чумпалова.

15.02.2015г.

Варна

Изготвил становището:
доц. д-р Христо Кожухаров, дм:

